

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN RESİMLERİNİN RENK KULLANIMI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Oğuz YURTTADUR¹
Tuğba BAYRAKDAR²
Aylin GÜRBÜZ³

¹Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, oguzyurtadur@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7951-3834

²Resim Yüksek Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, tugbabayrakdar@trakya.edu.tr, ORCID NO: 0000-0002-7972-6722

³Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, aylingurbuz22@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0001-7258-199X

Yurttadur, Oğuz, Bayrakdar, Tuğba ve Gürbüz, Aylin. “İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinin Renk Kullanımı Açısından İncelenmesi”. ulakbilge, 79 (2022 Aralık): s. 1265–1278. doi: 10.7816/ulakbilge-10-79-06

ÖZ

Bu araştırmada, ilköğretim kademesindeki öğrencilerin yaptıkları resimlerine dayalı olarak, “İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinin Renk Kullanımı Açısından İncelenmesi” araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak desenlenen bu araştırmada, gözlem ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle renk kavramı ile ilgili bilgiler verilmiş, daha sonra bu bilgiler ışığında incelenen ve değerlendirilen öğrencilerin resimleri örneklerle ele alınarak sunulmuştur. Nitel araştırma yönteminin seçilerek kullanıldığı bu araştırmanın katılımcılarını, Sakarya ilinde farklı sınıflarda öğrenim gören 21 kız, 24 erkek olmak üzere toplam 45 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada makalenin uzunluğu dikkate alınarak katılımcılardan örnek olarak seçilen 22 resim incelenerek değerlendirilmiştir. Resimler incelenirken demografik özelliklerden cinsiyet ve yaş gibi özellikler karşılaştırılmıştır. Araştırmada veriler toplanırken öğrencilerden “benim renkli dünyam” konu başlığına bağlı olarak pastel boya ile resim yapmaları istenmiştir. Araştırma sonucunda, araştırmanın verilerine bağlı olarak sonuç bölümü oluşturulmuştur. Bu araştırmada öğrencilerin resimlerinde renk kullanımı hakkında önemli sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmaya katılan ilkokul kademesindeki öğrencilerin yaptıkları resim çalışmaları ile cinsiyet özellikleri arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Kız ve erkek öğrencilerin çizimlerinde renk kullanımı açısından farklı kullanımlar görülmüştür. Kız öğrencilerin renk kullanımında ana ve ara renkleri erkek öğrencilere göre daha fazla tercih edildiği görülmüştür. Erkek öğrencilerin ise kız öğrencilere göre renk kullanımı açısından en çok tercih ettikleri renklerin ana renkler olduğu görülmüştür. Öğrencilerin resim çalışmalarında yaş farklarına göre incelendiğinde renk kullanımı açısından farklılara rastlanmıştır. 7 ve 10 yaş arasındaki öğrencilerin resim çalışmalarındaki resim özelliklerine bağlı yaş ilerledikçe renk çeşitliliğinin kullanımına rastlandığı görülmüştür. Yaş büyüdükçe gerçeklik algısının artmasıyla öğrencilerin resimlerinde renk kullanımında figür ve nesnelerin gerçek renginde kullanılmaya çalışıldığı tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu bulgular neticesinde, öğrencilerin renk kullanımına dair öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Ana renk, ara renk, figür, resim, öğrenci

Makale Bilgisi:

Geliş: 30 Eylül 2022

Düzeltilme: 27 Ekim 2022

Kabul: 19 Kasım 2022

Giriş

Renk kavramı, çeşitli ışık kaynaklarından gelerek ışık frekanslarının yüzeye emilmesi ya da yansıtılması neticesinde meydana gelen algı olarak tanımlanmaktadır (Çağlayan, 2018, s. 24). Sözen ve Tanyeli (2011) tanımıyla renk, ışığın kendi öz yapısına ve nesneler üzerindeki yayılımına bağlı olarak göz üzerinde yaptığı etkidir (s. 256). Fiziksel olarak beyaz ışık, kristal bir prizmadan geçirildiğinde kırılmaya uğrar ve tayf olarak isimlendirilen yedi farklı rengi meydana getirmektedir. Kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lacivert ve mordan oluşan renk tayfı aynı zamanda gökkuşağı renkleri olarak da adlandırılmaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2012, s. 138).

Renk öncelikle duyuşsal bir olaydır. Işığın uyarıcılarına biyolojik olarak tepki vermek bir renk deneyiminin başlangıcını oluşturmaktadır (Holtzschue, 2002). Rengi üç sistemde inceleyecek olursak; Psikolojik sistemde renk: Beynimizde uyanan bir duyumdur. Örneğin mavi duyumu gibi. Renk düzenleriyle yaratılmaktadır. Fizyolojik sistemde renk: Çeşitli ışık cinslerinin göz retinası sinirler vasıtasıyla meydana getirilen fizyolojik olaylardır. Işığın görünüş hadisesi fizyolojiktir. Fiziksel Sistemde renk: Işıkla, spektrum ile; Ölçülerle, rakamlarla geniş olarak belirtilen bir olaydır. Işığın hangi dalga boyu ve uzunluğu hangi oranlarda bulundurduğu meseledir (Çağlarca, 2018).

Doğada saf haliyle yer alan ve hiçbir şekilde karışımla bulunmayan, renk çemberinde birbirlerine eşit mesafede olan üç renge, ana renkler denmektedir. Bu renkler; sarı, mavi ve kırmızıdır. Ana renkleri belirli oranlarda birbirleriyle karıştırdığımızda oluşan renkler ise ara renkler olarak adlandırılmaktadır. Bu renkler; turuncu, mor, yeşildir. Ana ve ara renkler arasında yer alan sıcak renkler, dalga boyları kısa ve yüksek titreşimli, gözdeki ağ tabakasına ilk çarpan renklerdir. Göze görülen ilk renkler olduklarından, diğer renklere göre daha dinamik, daha canlı görsel etki yaratmaktadırlar. Bu yüzden diğer renklere göre, daha yakındaymışlar gibi algılanmaktadırlar (Temizsoylu, 1987, s. 14). Soğuk renkler ise sıcak renklerin aksine, ışığı çok daha az yansıtıklarından, az titreşimli, durağanlık, uzaklık yaratan etkilere sebep olmaktadır. Bu renklerin yanı sıra siyah ve beyaz rengi birbirleriyle karıştırdığımızda gri renk oluşmaktadır. Siyah, beyaz ve gri renkler arasında renk olarak kabul edilmemekle birlikte bu üç renk nötr renkler olarak adlandırılmaktadır. Bir rengin ton değerini azaltmak ya da rengi koyulaştırmak için siyah ve beyaz renkler tercih edilmektedir.

Renk çemberinde birbiriyle karşılıklı olarak yer alan renkler ise kontrast (zıt) renkler olarak adlandırılmaktadır. Renkler arasında karşılaştırılacak düzeyde çeşitlilik yaratıldığında kontrast renklerde elde edilmektedir. Komplemanter denilen tamamlayıcı renkler birbirleriyle karıştırıldıkları zaman beyaz ışığı, nötr rensizliği oluşturmaktadır. İki komplemanter renk arasında armoni kurarken bunlardan birisinin aynen, ton nüanslarıyla diğerinin de onu oluşturan renklerle birlikte kullanılması uygun olmaktadır (Çağlarca, 1993, s. 98-101).

İlköğretim öğrencilerinin resimleri incelendiğinde resimlerinde kullandıkları renklerle birlikte her çocuğun kendi yaşadığı iç dünyasını resimlerine yansıttığı görülmektedir. Öğrencilerin resimlerinde resmin temel elemanlarından rengin kullanımı bize duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Her öğrencinin resimlerinin gelişimsel aşamaları ve resminde kullandığı renkleri dikkate alınarak değerlendirildiğinde öğrenciler hakkında yorum aşamasında doğru sonuçlar elde etmek mümkündür.

Öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimine paralel olarak sanat faaliyetlerinde belirgin bir değişim dikkat çekmektedir. Kâğıda yapılan ilk işaret ve çizgi, giderek birer sanat evresine dönüşerek ergenlik dönemine kadar gelişimini sürdürmektedir (Yavuzer, 2021). Her öğrencinin sanatsal gelişimi birbirinden farklı olmaktadır. Bu sebeple sanatsal gelişimi incelenirken bireysel farklılıklarda önemsenmektedir. Genel kabul görülen öğrenci resimlerinin gelişim aşamalarına göre öğrenciler ilerleyen yaşlarda daha ayrıntılı ve daha orantılı ve gerçekçi resimler çizmektedir.

Araştırmada incelenen öğrencilerden bazılarının yaş aralığı 7-9 yaş olduğundan şematik dönem çocuk resimlerinin özelliklerini taşımaktadır. Şematik dönemdeki çocuklar resimlerinde, sadece kendi merkezini ya da kendi dünyasını değil çevresindeki nesne ve figürleri gördüğünü ve anlamaya çalıştığı her şeyi resmetme eğilimindedir. Çocukların resimlerinde bu dönemde mantık ve çevresiyle olan ilişkileri resminde de yer almaktadır. Genel olarak bu dönemde çocukların resimlerinde manzara resimleri dış mekânda resmedilmektedir. Bu dönemdeki duygu durumlarının betimlenmesi kendi iç dünyasından yansıtmak istediği, sevdiği ya da sevmediği şeyleri birincil olarak aktarmasıyla gerçekleşmektedir. Bu dönemdeki çocuk resim özelliklerinde çevresiyle olan ilişkisi ve hareketler önem kazanmıştır. Kendini fark eden çocuk çevresini resimlerinde genel olarak yansıtmaktadır. Çocukların resimlerinde renk kullanımları da bu döneme bağlı olarak ilerlemektedir.

Şematik dönemdeki çocuk resimlerinde renk çoğu zaman ana renklerden oluşmaktadır. Çocukların gelişimsel farklılığı göz önünde bulundurulduğunda da ana renklerin yanına ara renkler eklenmektedir. Cinsiyetler açısından farklarda da kız çocukların gelişimsel farkı ve dünyayı algılayış biçimlerinden dolayı resimlerde daha ayrıntılı ve çok renkli çalıştığı bilinmektedir.

Bu dönemdeki renk seçimleri de resimde bulunan mekân ve şekile göre şematik biçimleri izlendiği görülmüştür. Kendi dünyasını oluşturan çocuk algısal açıdan da renk-obje ilişkisini oluşturamamış çocuk resimlerinde aynı zamanda da perspektifin de gelişmemiş olduğu bilinmektedir. Ancak bu, öğretmenlerin bu gelişim düzeyinde bulunan çocuklara mutlaka her objeyi kendi gerçek renginde boyama konusunda baskı yapması ve perspektif kuralarını öğretmesi anlamına gelmemektedir (Yavuzer, 2021).

Yöntem

Bu bölümde araştırmada kullanılan bilimsel yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. Daha sonra evren ve örneklem ele alınmıştır. Araştırmada belirlenen örneklem ile birlikte verilerin toplanması, incelenerek değerlendirilmesi ve çözümlenmesi açıklanmaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Geçmişte ya da günümüzde olan bir durumu değiştirmeden betimlemek amaçlandığından tarama modeli tercih edilmiştir. Araştırma belirli bir grup İlköğretim öğrencisinden oluşmaktadır. Bu grup üzerinde yapıldığından örnek olay tarama modeli uygun görülmüştür. Araştırma için ayrıca bir nitelik araştırması olarak ele alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın verileri 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında toplanmıştır. Araştırma Sakarya ilinde seçilen bir İlköğretim okulunda görsel sanatlar dersinde gerçekleştirilmiştir. Araştırma, 40 dakikalık ders süresince 21 kız 24 erkek olmak üzere toplam 45 öğrenci ile yürütülmüştür. Katılımcılar ilkokul kademesindeki çocukların "benim renkli dünyam" konusunu verilen 24'lü pastel boya ile yaptıkları resim çalışmaları ile cinsiyet özellikleri arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir. Araştırmanın konusu "benim renkli dünyam" konulu resimler ve renk ile sınırlandırılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın yürütülebilmesi için öncelikle belirlenen okulda okulun müdürü ve görsel sanatlar dersi öğretmeni ile görüşülerek, katılımcıları oluşturan öğrencilere yaptırılacak resimler ile ilgili bilgiler verilmiştir. Daha sonra okulun görsel sanatlar dersi sınıfı; uygulamanın sağlıklı bir ortamda yapılması, öğrencilerin rahat bir şekilde çalışması, masaların öğrencilerin birbirlerini rahatsız etmeden ve yaptıkları resimleri görüp etkilenmeden resim yapmalarına imkân sağlaması açısından uygun görülmüştür. Araştırmacı, uygulama öncesinde katılımcılara kendisini tanıtarak, yapacağı uygulama ile ilgili bilgi vermiştir. Öğrencilerin, araştırmacıyı rahatlıkla görebilecekleri bir şekilde oturmaları sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından öğrencilere malzemeler dağıtılmıştır. Öğrencilerin "benim renkli dünyam" konulu resimlerini bir ders saati süresinde yapmaları sağlanmıştır.

Verilerin Çözümlenmesi

Araştırmada, Sakarya ilinin belirlenen İlköğretim okulunda öğrencilerin yapmış oldukları "benim renkli dünyam" konulu resimlerinin değerlendirme ölçütleri belirlenmiştir. Bu kısımda katılımcıların resimlerinde renk kullanımı ana renkler, ara renkler, sıcak renkler, soğuk renkler, zıt renkler vb. özellikleri bakımından ele alınmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenlerini cinsiyet, yaş gibi demografik özellikler oluşturmaktadır.

BULGULAR

İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinin Renk Kullanımı Açısından İncelenmesi

Bu bölümde, farklı yaş grubu ve cinsiyet özellikleri taşıyan öğrencilerin "benim renkli dünyam" konulu resimleri incelenmiştir. Öğrencilere yaptırılan resimler arasından 22 örnek resim seçilmiştir. Resimler; ana renkler, ara renkler, sıcak renkler, soğuk renkler, zıt renkler vb. açısından incelenerek yorumlanmıştır.

Resim 1: 8 yaş, erkek, çalışma 1

Resim 2: 10 yaş, erkek, çalışma 2

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 1' de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, resmin ortasına konumlandığı kırmızı büyük çizgilerden oluşan figürlerden oluşturmuştur. Öğrencinin resmini kaplayan kırmızı renkle boyanmış yatay ve dikey çizgilerden oluşan, sol orta bölümündeki büyük figüre benzerlik gösterilen küçük bir figür, derinlik oldukça az verilmiştir. Öğrenci resminde büyük bir dev çizmiş ve dev, kırmızı renkle tek ton olarak ele almıştır. Figürün alt kısmında görünen yer çizgisi, resme, açık mavi renkle çizilen dikey, yatay ve çapraz çizgilerle boyanan yer resimde görülmektedir.

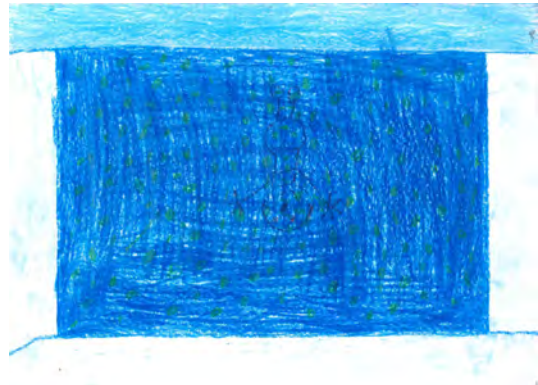
Öğrenci resmini, neredeyse tek renk olarak kullandığı renklerin armonisiyle oluşturmuştur. Resmine, ana renklerin hâkimidir. Çizgi bakımından; sert, dikey, yatay, yuvarlak ve çapraz çizgiler kullanmıştır. Sarı renk dev büyük figürün baş kısmından çıkan kolu boyadığı yerde kullanılmıştır. Resimde yazı kullanımı “dev” ve “pan” olarak figürleri desteklemek amacıyla kırmızı renginden farklı bir renkle vurgulanmıştır.

Resim 2' de görüldüğü gibi, 10 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu uzaydaki gezegenler, yıldızlar, ufo ve yazılardan oluşturmuştur. Öğrenci dünyasını tanımlarken, uzay içinde belirtilen objeler, gezegenler ve yıldızlara yer vermiştir. Öğrencinin resminde, ışık-gölge, ön-arka plan ilişkisi ve derinlik görülmektedir. Resimde uzaydaki gökyüzü, resme az da olsa derinlik kazandırmıştır.

Resim düşsel mekân olarak yaratılmıştır. Öğrenci resminde, düşsel mekânı büyük-küçük ve ön-arka plan ilişkisi ile yaratmıştır. Resmine, sıcak ve soğuk renkler, tek ton değeri egemen olmuştur. Çizgi bakımından; gezegenlerin ve yıldızlara uygulanan siyah renkle konturlar geçmiştir. Resimde renk kullanımı açısından kırmızı ve mavi tonlarının etkin olarak kullanıldığı görülmektedir.

Resim 3: 8 yaş, erkek, çalışma 3

Resim 4: 7 yaş, erkek, çalışma 4

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 3'de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki erkek öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu; yol, iki çizgisel figür, güneş ve bir dış mekân manzara resmiyle oluşturmuştur. Resme ilk bakıldığında dikkati çeken resmin orta planındaki yeşil yolun ve resmin sağ planında yer alan sarı evin çizimi resimde vurgulanmış olduğu görülmektedir.

Resimde renklerin yüzeye yayılmasıyla derinlik oldukça az verilmiştir. Öğrenci resminde, mavi rengin tek tonunu etkin olarak kullanmıştır. Sağ üst planda görülen sarı renkteki güneşin hemen sağında yer alan pembe, kırmızı, yeşil ve mavi rengin tek tonuyla oluşturulan gökkuşağı alışılmışın dışındaki renk kullanımını bize göstermektedir. Gökkuşağı bu yaş grubundaki öğrencilere göre sembolik bir anlatım ve renklerle ele alınmıştır. Resme genel olarak sıcak renkler hâkimdir.

Resim 4' te görüldüğü gibi, 7 yaşındaki erkek öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, içerisinde çizimlerin yer aldığı dikdörtgen içinde mavi ve açık mavi tercih ettiği yerleri cetvelle çizip boyayarak oluşturmuştur. Resimde üst planda ana renk olan açık mavi ve mavi renk tek ton olarak kullanılmıştır. Mavi renkli dikdörtgen içine kurşun kalemle çizgisel figür ve nesneler yapılmıştır. Resimde dikdörtgenin içine çizilen çizgisel figür saydam bir şekilde içinde yer almaktadır. Resim tek tonda yapılmış olup açık koyu kontrast sağlanmıştır. Resim oldukça sade yapılmış ve sadece renk odaklı bitirilmiştir.

Resim 5: 8 yaş, kız, çalışma 5

Resim 6: 9 yaş, erkek, çalışma 6

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 5'te görüldüğü gibi, 8 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, düşsel ve dış mekân resmiyle oluşturmuştur. Sol üst planın köşesinde sarı renkte çizilen bir güneş, bulutlar, mavi renkle ele alınan sağ alt plana doğru akan su, orta planda merkezde gökkuşağı, hemen üzerinde bir figür resmedilmiştir. Resimde gökkuşağı orta planın merkezine yerleştirilerek vurgulanmıştır. Ön planda bulunan evin kapısı, gökkuşağının içine yerleştirilerek gökkuşağının renkleriyle önemli hale getirilmiştir. Resmin sol planındaki ağaç arka planda kullanılan yeşil renk ile bütünleştirilmiştir. Öğrenci, resminde farklı renkler kullanarak alışılmışın dışında bir renk kullanımı yapmıştır.

Resminde nesne ve figürleri özgün bir şekilde yerleştirmiş olup dengeli bir kompozisyon oluşturmuştur. Resmin kompozisyonunu, farklı renklerin armonisiyle oluşturmuştur. Resmine, ara ve sıcak renkler, tek ton değeri hâkim olmuştur. Resim renk kullanımı bakımından; arka planı yeşil renkle oluşturulan zeminin üzerine çizilen objeler belirginleştirmiştir. Ana ve ara renklerinin doğrudan kullanımını görmekteyiz. Öğrenci kendi renkli dünyasını resmine aktarırken renkleri aktif kullanmasında kendi hayal dünyasındaki olumlu düşünceleri etkili olmuştur diyebiliriz.

Resim 6'da görüldüğü gibi, 9 yaşındaki erkek öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, kendisinin üst üste çizdiği yatay çizgilerle dikdörtgeni parçalara böldüğü bir yapıya yerleştirerek oluşturmuştur. Resimde oluşturulan yapının çatısı düz mavi tonları içeren bir dikdörtgen yerleştirilerek yapılmıştır. Öğrencinin resminde dikey çizgiler bazılarının içini doldurulup bazılarının boş bıraktığı renkli alanlarla boyanmıştır. Resimde renkli bir şekilde çizilmiş bazı yerler olmakla birlikte sadece mavi, sarı, kırmızı, siyah gibi farklı renklerle doldurulmuştur. Siyah, kırmızı, mavi ve ten rengi ile boyanmış bir figür karşımıza çıkmaktadır.

Resim 7: 8 yaş, kız, çalışma 7

Resim 8: 8 yaş, erkek, çalışma 8

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 7'de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki kız öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, dış mekân manzarasını, içinde iki kalple çizilen dünya, sadece siyah renkli çizgiyle çizdiği bulutlar, biri kırmızı biri yeşil renkle boyadığı kalp resmiyle oluşturmuştur. Öğrenci kendi renkli dünyasını “hayel dünyası” yazısıyla çizdiği resimde anlatmak istediği şeyleri yazıyla pekiştirmektedir. Öğrencinin resminde yeşil, turuncu, mavi, sarı, yeşil ve ten rengiyle oluşturduğu gökkuşağı, sağ ve sol köşede bulunan gerçeğe uygun şekilde çizilmiş ve boyanmış ağaçlar görülmektedir. Resimde zemin, yeşil renginde yer çizgisi olarak resmedilmiştir. Orta alt kısmındaki çizilen Türk bayrağı dikkati çekmektedir. Öğrencinin resimdeki renk kullanımları açısından kırmızı, yeşil, mavi ve kahverengi renkleri görülmektedir. Bazı objeler ezber olarak çizilmiş ve renkler de gerçek dünyayla bağlantılı bir şekilde uygulanmıştır. Gökkuşağının farklı renk kullanımı öğrencinin iç dünyasıyla ilgili ara renklerden yeşil, turuncu kullanımı, ana renklerden mavi rengin kullanımı resmi yaparken mutlu olduğunu göstermektedir.

Resim 8'de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, kendisini, gökkuşağının içerisinde sınırlandırılmış bir şekilde, ayakta ve kalın çizgilerle ele alan gökkuşağı çizmiştir. Öğrenci resmini, dış mekân resmiyle oluşturmuştur. Öğrenci kendisini izleyiciye bakar vaziyette resmetmiştir. Öğrencinin resminde geometrik formlara yer vererek farklı renklerde boyamıştır. Resminde ön-arka plan ilişkisi oluştururken gökyüzüyle resme az da olsa derinlik kazandırmıştır. Resmine, ana ve sıcak renkler, orta ton değeri hâkim olmuştur.

Resimde çizgi bakımından; kalın, keskin ve geometrik çizgiler kullanılmıştır. Gökkuşağının alt kısmına konturlar geçmiştir. Renk çeşitliliği açısından renkleri etkin kullanmıştır. Gökyüzündeki bulutların mavi olması, gökyüzünün açık mavi kullanımı öğrencinin kendi dünyasına kapandığı ve gökkuşağının içindeki kısmında ise iç dünyasını renkli olarak yansıtmıştır. Gökkuşağının renklerine genellikle sıcak renkler hâkimdir.

Resim 9: 9 yaş, erkek, çalışma 9

Resim 10: 9 yaş, kız, çalışma 10

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 9'da görüldüğü gibi, 9 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, düşsel mekân resmiyle oluşturmuştur. Resmin orta planının merkezinde kendi dünyasından oluşan gezegen, sol kısmında

pembe renkli ve içinde de mavi renklerle oluşturulan, kuşbakışı bir görünüşte derinlik oldukça az verilmiştir. Öğrencinin resminde, iki zıt yöndeki güneş, bir rengin aynı tonuyla ele alınmıştır. Resimde farklı renklerle oluşturulan belirli aralıklar, farklı renklerle ve boyutlarla çizilmiş resmin geneline yayılmış noktalar görülmektedir. Elips şeklinde sağ üst köşe ve sol alt köşede siyah konturla içinde turuncu renkle iki gezegen çizilmiştir. Ortada resmin büyük bir kısmını kaplayan öğrencinin iç dünyasını temsilen bulunan turuncu tonları ve mavi tonları bulunmaktadır. Resimde sıcak-soğuk kontrast uyumu sağlanmıştır. Renkler öğrencinin duygu durumu hakkında bilgiler vermektedir. Çizgilerle kendi dünyasını sınırlayan öğrencinin yer yer sıcak renk kullanımı sakinliğini canlılıkla sınırlandığı izlenimi vermektedir. Pembe ve tonlarıyla çizilen ağaç, resimde kullanılan renklerin imgeye bağlı seçildiğini göstermektedir. Resim 10'da görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, kendisini düşsel mekân içerisinde ele aldığı iç mekân resmiyle oluşturmuştur. Öğrenci kendisinin renkli dünyasını ağaç, gökkuşağı, kalpler ve pembe renklerle boyanan bulutlarla yansıtmıştır. Öğrencinin yaptığı resimde ortada merkezde bir dünya, kırmızı renklerle boyanan ve uçarak resmedilen kalpler, ten rengi ve sarı çemberle çevreleyen gezegen, sağ ve sol tarafta farklı renklerde çizilen kedi figürü ve ortada yatay kalın ve farklı renklerle resmedilen ev görülmektedir. Sağ alt kısımda görülen büyük kalp içten dışa doğru sarı, kırmızı ve mor renkte yansıtılmıştır. Resimde ayrıntı olarak "benim renkli dünyam" ve "hayel dünyanın kapısı açıldı" olarak yazılan yazılar öğrencinin resmini desteklemektedir.

Resim 11: 9 yaş, kız, çalışma 11

Resim 12: 9 yaş, kız, çalışma 12

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 11'de görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, dış mekân manzarasını; yeşiller içindeki bir mekânda simetrik iki sallanan figür, renkli bir gökkuşağı, büyüklü küçüklü açık mavi renkle çizilen, orta tonlardaki mavi renkle boyanmış su damlası ve şimşek çizdiği bir manzara resmiyle oluşturmuştur. Öğrencinin, ortadan ikiye böldüğümüzde simetrik bir şekilde ikiye ayrılan çalışmasında aynı figür ve nesneler aynı şekilde sağ ve sol tarafta çizildiği görülmektedir. Sağ üst kısımdaki güneş, aynı resimde bulunan bulutlardan yağan yağmur ve şimşek öğrencinin duygu durumuyla ilgili etkiler gözlemlenmektedir. Resimde kullanılan renklerin gerçek manzara resmiyle bağlantılı olarak seçildiği ve gerçeğe uygun şekilde etkin kullanıldığı görülmektedir. Resimde renklerle sırayla, açık mavi bulutlarda, yeşil kullanımı dağlarda, gökkuşağının renklerle yorumlanışını kırmızı, turuncu, mavi, pembe, sarı, mor, yeşil renklerin seçiminde, kahverengi ve siyah renk ise figür ve ağaçlar üzerinde kullanılmıştır. Öğrencinin resminde, bir yandan şiddetli yağmur yağması ve diğer taraftan güneş açması duygu çatışmasının bir yansıması olarak düşünülebilir. Kendisini gerçeğe sınırlandıran renk kullanımını gerçeğe uygun yapan öğrencinin gökkuşağı Resimde görülen şiddetli yağmur öğrencinin üzgün ve ara ara neşeli olduğunun göstergesi olarak yorumlanabilir.

Resim 12'de görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, resminde sol üst kısımda "benim renkli dünyam" yazısını yarısını kaplayacak şekilde siyah renkle yazmıştır. Öğrencinin resminde yuvarlak dünya şeklinde bir gezegen, siyah çizgisel bir okla yönlendirilen küçük gri ve orta kısmında siyah noktacıklardan oluşan bir gezegen görülmektedir. Aynı sırada bulunan koyu mavi iki tane bulut bulunmaktadır. Öğrencinin gerçekçi dünyadan çizdiği resimde mekân manzara resminde, bir dış mekânda geçmektedir. Sol alt kısımda gövdesi kahverengi dalları biri açık biri koyu yeşille renklendirilen ağaç çizilmiştir. Sol alt kısımda bulunan turuncu güneşin yanında zemin rengindeki yeşil renk yer çizgisini oluşturmaktadır. Sol alt kısmında bir balon ve sarı renkte bir zürafa bulunmaktadır. Öğrencinin resmindeki renk kullanımı çok çeşitli olup geniş bir

renk kullanımı görmekteyiz. Renk olgusunun belirli yaşlarda daha fazla geliştiği ve görsel algının bu gelişimde önem taşıdığı bilinmektedir. Öğrencinin resminde kullanılan renkler; açık mavi, açık yeşil, sarı, turuncu, balonda kullanılan kırmızı, mor, yeşil, sarı ve turuncu renklerdir. Arka plana hiç renk kullanmayan öğrenci arka planı kâğıdın kendi renginde bırakmayı tercih etmiştir.

Resim 13: 10 yaş, kız, çalışma 13

Resim 14: 9 yaş, erkek, çalışma 14

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 13'te görüldüğü gibi, 10 yaşındaki kız öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, dış mekân manzarasıyla oluşturmuştur. Resmin üst kısmında siyah renkle çizilen içine açık mavi renkle boyanan dört tane bulut, üst sağ kısımda sarı renkle boyanmış bir güneş, sol alt kısmında üç figürün altında bir dünya, dünyanın üzerinde mor renkle boyanmış bir kalp çizilmiştir. Resimde sarı bir yuvarlak içinde çizilen ten renginde yuvarlak gezegen şeklinde bir nesne görülmektedir. Bu gezegenin etrafında, duran kalpler mor ve pembe olarak boyanmıştır. Resmin sol kısmındaki ağaç siyah renkli konturla çevrelenmiş içi yeşil renk olarak gerçek renginde düşünülmüştür.

Resmin orta planında görülen iki figürün ortadaki kalple birbirine bağlandıkları görülmektedir. Sağ plandaki ağacın ise, figürlere bağlı olarak büyüklüğü ayarlanmıştır. Renk kullanımı olarak ana ve ara renkleri bir arada görmekteyiz. Resimde sıcak renklerde; sarı, turuncu, kırmızı soğuk renklerde; mavi, mor, yeşil ve tonları kullanılmıştır. Kompozisyon renk açısından dengeli bir kompozisyonla oluşturulmuştur. Resimde yazı kullanımı sağ alt kısımda kocaman kalbin içinde “hayallerim” şeklinde yazılmıştır. Kalplerin çoğunluğu ve renk kullanımı açısından figürlerle de bağdaştırıldığında sevgi dolu ve olumlu duygulara sahip olduğu görülmektedir. Resimdeki nesne ve figürlerin geneli siyah konturla çerçevelenmiş olup daha sonra renk kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Resim 14'te görüldüğü gibi, 9 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, kendi renkli dünyasını, gökyüzünün içerisinde sarı yıldızlar ve siyah renklerle boyanmış bir alanı sınırlandırılmış bir şekilde, gökyüzü ve yeryüzünü ayıran bir alanla farklı mavi bir katmana geçiş sağlayarak oluşturmuştur. Üzerinde sarı ve mavi çizgilerle çizilmiş mavi alan alt kısmında farklı bir katmana daha geçip arka planı açık yeşile boyanmış bir alanla resmedilmiştir. Resmin bu katmanında çatısı kırmızı, dışı mor ve kapısı kahverengi bir ev, yuvarlak mavi renge boyanmış bir elips ve mavi renge boyanmış yarı elips yerleştirilmiştir. Kahverengi dikey çizgilerle ve belirli aralıklarla yerleştirilen kısa çizgiler bulunmaktadır. Resme renk kullanımı açısından bakıldığında etkin olarak kullanılan renkler; yeşilin açık tonu, yukarıdaki kısmında kullanılan siyah ve açık mavi tonu en etkin kullanılan renklerdir. Hayal dünyasının düşsel ve gerçek dünya ile bağlantılı olarak kullandığı renk seçimleri duygu durumu hakkında bilgi vermektedir. Kendi dünyasını açık yeşil kısımda resmeden öğrenci bu kısımda figür kullanmamıştır. Öğrenci hayal dünyasını da siyah kısımdaki gezegen ve UFO'larla resmetmiştir.

Resim 15: 10 yaş, kız, çalışma 15

Resim 16: 10 yaş, erkek, çalışma 16

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 15'te görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, dış mekânda gerçekçi bir şekilde yansıtmıştır. Üst kısımda bulunan nesnelerden, açık mavi bulutlar, sarı renkte çizilmiş güneş, orta kısımda siyah çizgisel olarak çizilmiş bir kuş sembolü bulunmaktadır. Öğrencinin resminin tam orta kısmında bulunan kendi renkleriyle resmettiği bir bulutlu gökkuşağı bulunmaktadır. Sağ kısımdaki siyah konturla çizilmiş ve içleri mor mavi ve sarıyla boyanmış bir balon bulunmaktadır. Zemin gerçek resim özellikleriyle yer çizgisini gri bir şekilde resmedilmiştir. Sol köşe kısmında gerçeğe bağlı çizilen ağaç, sarı renkli zürafa ve pembe renkli bir çiçek, hemen sağında kahverengi boyanan bir kapı üzerinde siyah renkle yazılan bir “gizli oda” yazısı görülmektedir. Gökkuşağındaki salıncak ve gökyüzünde yukarıda kalan bir uğur böceği de diğer kısımlarda gözlemlenmektedir. Öğrencinin resminde renklerin kullanımı çok çeşitli olup arka planda renk kullanılmamıştır. Hayal dünyasındaki renkleri gökkuşağında bize yansıtmakla beraber salıncakla da desteklemiştir. Gizli oda kapısının resimde öğrencinin dünyasına açılan bir kapı olduğunu düşünüldüğünde kendi gizli dünyasını yansıttığını bir kez daha resminde belirtilmiştir. Gökkuşağında renk kullanımları resimde dikkatli incelenmesi gerekir. Genel olarak duygu durumunun olumlu olduğu söylenebilir.

Resim 16'da görüldüğü gibi, 10 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu, resimde dış mekân resmiyle düşsel mekân oluşturmuştur. Resmin zemininde bulunan yeşil kısımda yer çizgisi ile gri zemini kaplayan kayalar yer almaktadır. Resimde, gökkuşağıyla kaplanan mavi alandaki kısımdan yer kısmına uzanan bir turuncu renkle çizilmiş 6 basamaklı bir merdiven dikkati çekmektedir. Üst kısmında renkli harflerle yazılmış benim renkli dünyam yazısı, turuncu ve güler yüzle çizilmiş bir balon, sol kısımda uçan bir uçağı andıran kahve renkli nesne, sol üst kısmında bulunan turuncu renkli boyanmış bir güneş görülmektedir. Öğrencinin resminde kullandığı renklerde etkisini hissettiğimiz mavi, turuncu, pembe ve tonları ağırlıktadır. Güneşin sol taraftan görünmesi ve turuncu renkte olması kendi dünyasındaki sevgi tanımını bize renklerle göstermiş olduğuna bir işarettir.

Resim 17: 8 yaş, erkek, çalışma 17

Resim 18: 9 yaş, kız, çalışma 18

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 17'de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, dış mekân manzarası içinde gökyüzü kısmını açık mavi renkte çizdiği, içi boş ve boyanmamış bulutlar, bulutların altında kırmızı renkte boyanmış bir alan ile oluşturmuştur. Yeşil renkte boyanmış alanlar ile güneşin renkli boyandığı bir gökyüzü çizmiştir. Sarı çizgisel bulutlardan çizilen bir gökkuşağı öğrencinin kendi seçtiği renklerden oluşturulmuştur. Gökkuşağının altında "benim dünyam" yazılı harfleri renklerle oluşturulmuş bir alan görülmektedir. Sol alt köşede bulunan dalları mor çizgisel olarak çizilen bir ağaç, alt kısımda da çizgisel hayvanlardan oluşan bir alan karşımıza çıkmaktadır. Soğuk ve sıcak renklerin kullanıldığı ve özellikle gökkuşağında ağırlıklı olarak kullanılan sıcak renkler ve tonları yukarıdaki soğuk renkleri dengelemiştir. Resimdeki istediği etkiyi çeşitli renkler kullanarak anlatmıştır.

Resim 18'de görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, kendisinin renkli dünyasını, gerçekçi bir manzara resminde dış mekânda resmetmiştir. Üst kısımda mavi renkli çizgisel çizilen bulutlar, orta kısımda parlayan sarı bir güneş, orta kısımda görülen gezegenler, siyah çizgisel olarak çizilen kuş figürleri, alt alanda kırmızı, koyu turuncu, açık turuncu, mavi, koyu mavi, pembe ve mor olarak görülmektedir. Gökkuşağı altında görülen öğrencinin kendisini çizdiği figürde pembe ve sarı renkte kendisini çizmiştir. Sağ kısımda ağaç çizimi ve çiçek yer almaktadır. Hayal dünyasını tanımlarken gökkuşağı ve gezegenleri araç olarak kullanmıştır. "hayal bütün herşey bütün herkes" yazısı kırmızı ve mavi renklerle yazılmış ve gökkuşağının renklerini de desteklemiştir. Hayal dünyasını genellikle gökkuşağıyla bağdaştırması ve renk seçimiyle bize duygu durumu hakkında bilgi vermektedir.

Resim 19: 9 yaş, erkek, çalışma 19

Resim 20: 11 yaş, erkek, çalışma 20

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 19'da görüldüğü gibi, 9 yaşındaki kız öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu, dış mekân manzarası ile oluşturmuştur. Resimde tek kalple çizilen bir dünya, bu dünyanın sağ ve sol kısmında kelekler, kalpler, yıldızlar, ağaçlar, gökyüzünde koyu maviyle boyanmış bulutlar yer almaktadır. Öğrencinin yer çizgisini yeşil renkle yansıttığı, genellikle soğuk renklerle resmin geneline hâkimdir. Resmi incelediğimizde orta kısımda büyük bir şekilde çizilen bir kalp, kalbin içinde sarı renkte çizilmiş bir güneş kalbin dışında da yarıya bölünmüş şekilde mavi ve mor renkte boyanmış bir nesne karşımıza çıkmaktadır. Renklerin kullanımı 3 ana 1 ara renkten oluşmaktadır. Güneşin kapalı kalmış olması sevgiyi bir alana hapsedmekle ilişkili olabileceği gibi soğuk renklerle kapalı olması dışarı çıkartmak ya da sınırlama isteğini gösterebilir. Ana renklerin yoğun olarak kullanıldığı renk doygunluğunun etkisi nesnelerin vurgusu daha da ön plana çıkmaktadır. Sağ ve sol gülün yüzdeki renk kullanımı da soğuk renklerin kullanması gülün bir yüz olmasına karşın resimde negatif bir anlam içermektedir. Dış mekâna bağlı bir düşsel mekânda resim oluşturulmuş ve soğuk renklerle bitiş sağlanmıştır. Renk kullanımı açısından sınırlı bir kullanım mevcuttur. Renklerin koyu seçimleri ruh durumundaki negatifliği de desteklemektedir. Arka planda renk kullanımı görülmemekle beraber etkin renk kullanımı nesne ve figürlerde görülmektedir. Erkeklerdeki renk kullanımlarında daha kısıtlı bir renk kullanımına rastlanmıştır.

Resim 20'de görüldüğü gibi, 9 yaşındaki erkek öğrenci "benim renkli dünyam" konusunu düşsel bir mekânda yansıtmıştır. Resimde diğerlerinden farklı olarak arka plan tek renkte boyanmış olarak karşımıza

çıkılmaktadır. Gezegenler ya da uzay olarak görünen arka planda kullanılan siyah renk, içinde öğrencinin kendisinin olduğu bir ufo, büyük ve sarı yıldızlar, sağ üst köşede bulunan sarı renkli alansa güneşin olduğu kısımdır. Resmin sol kısmında büyük bir gezegen bulunmaktadır. Resimde genel olarak nötr renklerin kullanımı hakimdir.

Resim 21: 9 yaş, erkek, çalışma 21

Resim 22: 8 yaş, kız, çalışma 22

Kaynak: Yazarların arşivinden

Resim 21'de görüldüğü gibi, 9 yaşındaki erkek öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu bir dış mekânla oluşturmuştur. Resimde zemin siyah renkle oluşturulmuş üst bölümde mavi renkle boyanan arka plan içerisine binalar ve arabalar yerleştirilmiştir. Binaların önünde 3 tane araba arka arkaya sıralanmıştır. Sağ üst köşedeki güneş büyük bir kısmı kaplamış ve sarı renkle boyanmıştır. Renklerin arasından görülen çizgiler, arka plan renklerini doygun bir şekilde görmemizi engellemektedir. Arka planda görülen siyah çizgisel binaların penceresi koyu mavi çizilmiştir. Sağ kısımda yer alan trafik ışığı, resimde kullanılan renklerin geneli soğuk renk tonlarında boyanmıştır. Öğrenci resminde; açık mavi, lacivert, mor, turuncu, kırmızı ve sarı renkleri kullanmıştır.

Resim 22'de görüldüğü gibi, 8 yaşındaki kız öğrenci “benim renkli dünyam” konusunu dış mekânda zemin çizgisini belirlemeden, sol üst kısımda sarı renkle boyanan güneşle, sağ kısımda kalpler ve bulutların koyu maviye boyalı olduğu, orta kısımdan resmin geniş bir bölümünü kapsayan sarı, yeşil ve pembe renklerle oluşturulan gökkuşağı uçlarında kırmızı boyalı kalplerle oluşturmuştur. Gökkuşağı altında pembe ve kırmızı ağırlıklı renklerle boyalı bir ev çizilmiştir. Evin yanındaki figürü kendisi olarak düşünmüş ve kendisini yeşil saçlı, pembe elbiseli olarak resmetmiştir. Gökkuşağının altındaki evi kendi evi olarak yorumlamış ve kendini evinin yanında çizmiş olması evinde mutlu olduğunu hissettirmektedir. Evin pembe renkte olması hayal dünyasıyla bağdaştırılabilir. Gökkuşağının altına evini yerleştirmesiyle ve ucundaki kalplerle evine (ailesine) bağlı olduğunu gösterebilir. Renk kullanımı açısından bakıldığında kırmızı ve pembe etkinliğinde sıcak renk tonlarının baskın olduğu görülmektedir. Sıcak renk tonlarının hâkim olduğu resimlerinde mutluluk ve sevgi açısından duygu durumundaki olumlu hali yansımaktadır.

Sonuç

Araştırmanın katılımcılarını oluşturan ilkökul kademesindeki öğrencilerin “benim renkli dünyam” konusu ile ilgili yaptıkları resim çalışmalarının renk kullanımı açısından incelenmesi sonucunda: Öğrencilerin cinsiyetleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu düşünülmektedir. Kız öğrencilerin ana ve ara renkleri erkek öğrencilerden daha fazla tercih ettiği, erkek öğrencilerin ise resimlerinde siyah, beyaz ve ana renklerden mavi rengi ağırlıklı olarak kullandıkları görülmüştür. Küçükşen Öner (2010) yaptığı araştırma sonucunda katılımcıların çoğunluğunun bütün değişkenlere göre, mutluluğu hissettiren renk olarak mavi, 5. sınıfa devam eden ve 10 yaş grubundaki öğrencilerin çoğunluğu mutluluk rengi olarak kırmızıyı tercih ettiklerini, soğuk renk grubundan, mavinin ilköğretim öğrencilerinin renk tercihlerine de yansıdığı tespit etmiştir (s. 176).

Kız öğrencilerin çoğunluğunun sıcak renkleri tercih ettikleri söylenebilir. Ekici (2004) yaptığı araştırmasının sonucunda, öğrencilerin soğuk ve sıcak renklerdeki bilgilerinin yetersiz olduğunu tespit etmiştir (s. 106- 107). Soğuk renkler olarak erkeklerin renk seçimlerinde siyah, mavi, gri ve kahverengi tonlarının kız

öğrencilere göre daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Öğrenci resimlerinde genel olarak cinsiyet fark etmeksizin arka plan boşluk olarak kâğıdın beyazlığı kullanılarak bırakılmıştır.

Öğrencilerin resim çalışmaları yaşlara göre incelendiğinde renk kullanımı açısından fark olduğu söylenebilir. 7 ve 10 yaş arasındaki çocukların resim çalışmalarındaki resim özellikleri yaş ilerledikçe renk çeşitliliğinin kullanımına rastlandığı görülmüştür. Yaş büyüdükçe gerçeklik algısının artmasıyla öğrencilerin resimlerinde renk kullanımında figür ve nesnelerin gerçek renginde kullanılmaya çalışıldığı görülmüştür.

Kız çocuklarının resimlerinde daha ince ve detaylı çizim özelliklerine rastlanmıştır. Öğrencilerin yaptığı resimlerin bazılarında renk kullanımında tekrar ve simetriye rastlanmıştır. Özellikle öğrencilerin resimlerinde simetrik olarak gökkuşağı ve renklerinin ağırlıklı olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bazı resimlerde gökkuşağı belirgin bir şekilde ön plana çıkmasa da ard arda tekrarlanan renklerinde gizli bir gökkuşağı yaratıldığı görülmüştür. Öğrencilerin renk seçiminde duygularının ve hayal dünyasının bir yansıması olarak yer aldığı söylenebilir. Şematik dönemdeki öğrencilerin renk tercihleri genellikle gerçeğe uygun çizilmiştir.

Çocuk resimlerinde renk tercihlerinde çocuklara hiçbir müdahale yapılmaması gerekmektedir. Renklerin çocuk resimlerinde ezber ya da gerçeğe uygun boyandığı resimlerde de görülmektedir. Renklerin kullanımlarında ya da uygulamasında çocuk tamamen kendi tercihiyle uygulaması gerekmektedir. Geçmişten günümüze renklerin psikolojik etkileri çocukların resimlerinde de bize duygu durumları hakkında bilgi vermektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara bağlı olarak şu şekilde önerilerde bulunulabilir:

1. İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde aynı çocukların farklı zamanlardaki farklı resimlerindeki renk kullanımları karşılaştırılabilir.
2. Çocuklar resimlerini yaparken ve renk kullanımı uygulanırken yönlendirilmemelidir.
3. İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde nötr renk kullanımı ile ilgili resimler yaptırılarak karşılaştırmalar yapılabilir.
4. İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde zıt renk kullanımı ile ilgili resimler yaptırılarak karşılaştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Buyurgan, S, Buyurgan, U. (2012). Sanat Eğitimi ve Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Çağlarca, S. (1993). Renk ve armoni kuralları. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Çağlayan, E. (2018). Temel Sanat Eğitiminde Renk Olgusu, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 7(1), 22-34.
- Ekici, N. (2004). Grafik eğitiminde öğrencilerin görsel algı ve algılama farklılıklarının afiş tasarımları yoluyla saptanması, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Holtzschue, L. (2002). Rengi anlamak, Tasarımcılar için Kılavuz Kitap, İzmir: Duvar Yayınları.
- Küçükşen Öner, Ş. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Resimlerinde Renk ve Duygu İlişkisi ve Kırmızının Öğrencilerde Yarattığı Kavramsal ve Simgesel Çağrışımlar, yayımlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sözen, M., Tanyeli, U. (2011). Sanat kavram ve terimleri sözlüğü. (11 Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
- Temizsoylu, N. (1987). Renk ve resimde kullanımı. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.
- Yavuzer, H. (2021). Resimleriyle çocuk. (25. basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Resimler Listesi

1. **Resim 1:** 8 yaş, erkek, çalışma 1, Kaynak: yazarların arşivinden
2. **Resim 2:** 10 yaş, erkek, çalışma 2, Kaynak: yazarların arşivinden
3. **Resim 3:** 8 yaş, erkek, çalışma 3, Kaynak: yazarların arşivinden
4. **Resim 4:** 7 yaş, erkek, çalışma 4, Kaynak: yazarların arşivinden
5. **Resim 5:** 8 yaş, kız, çalışma 5, Kaynak: yazarların arşivinden
6. **Resim 6:** 9 yaş, erkek, çalışma 6, Kaynak: yazarların arşivinden
7. **Resim 7:** 8 yaş, kız, çalışma 7, Kaynak: yazarların arşivinden

8. **Resim 8:** 8 yaş, erkek, çalışma 8, Kaynak: yazarların arşivinden
9. **Resim 9:** 9 yaş, erkek, çalışma 9, Kaynak: yazarların arşivinden
10. **Resim 10:** 9 yaş, kız, çalışma 10, Kaynak: yazarların arşivinden
11. **Resim 11:** 9 yaş, kız, çalışma 11, Kaynak: yazarların arşivinden
12. **Resim 12:** 9 yaş, kız, çalışma 12, Kaynak: yazarların arşivinden
13. **Resim 13:** 10 yaş, kız, çalışma 13, Kaynak: yazarların arşivinden
14. **Resim 14:** 9 yaş, erkek, çalışma 14, Kaynak: yazarların arşivinden
15. **Resim 15:** 10 yaş, kız, çalışma 15, Kaynak: yazarların arşivinden
16. **Resim 16:** 10 yaş, erkek, çalışma 16, Kaynak: yazarların arşivinden
17. **Resim 17:** 8 yaş, erkek, çalışma 17, Kaynak: yazarların arşivinden
18. **Resim 18:** 9 yaş, kız, çalışma 18, Kaynak: yazarların arşivinden
19. **Resim 19:** 9 yaş, erkek, çalışma 19, Kaynak: yazarların arşivinden
20. **Resim 20:** 11 yaş, erkek, çalışma 20, Kaynak: yazarların arşivinden
21. **Resim 21:** 9 yaş, erkek, çalışma 21, Kaynak: yazarların arşivinden
22. **Resim 22:** 8 yaş, kız, çalışma 22, Kaynak: yazarların arşivinden

EXAMINATION OF PRIMARY STUDENTS' PAINTINGS IN TERMS OF THE USE OF COLOR

Oğuz Yurttadur, Tuğba Bayrakdar, Aylin Gürbüz

Abstract

In this research, based on the drawings made by primary school students, "Examination of Primary School Students' Paintings in Terms of Color Use" constitutes the main purpose of the research. In this research, which was designed in accordance with qualitative research methods, observation and document analysis techniques were used. In the research, first, information about the concept of color was given, and then the paintings of the students, who were examined and evaluated in the light of this information, were presented with examples. The participants of this research, in which the qualitative research method was chosen and used, consisted of a total of 45 students, 21 girls and 24 boys, studying in different classes in Sakarya. Considering the length of the article in the research, 22 paintings selected as examples from the participants were examined and evaluated. While examining the pictures, demographic characteristics such as gender and age were compared. While collecting the data in the research, students were asked to paint with pastel paints depending on the topic of "my colorful world". As a result of the research, the conclusion section was created depending on the data of the research. In this study, important results were obtained about the use of color in the drawings of the students. A significant difference was observed between the painting works of the primary school students participating in the research and their gender characteristics. Different uses were observed in terms of the use of color in the drawings of male and female students. It was observed that female students preferred primary and secondary colors more than male students in the use of colors. On the other hand, it has been observed that the primary colors are the most preferred colors by male students in terms of color use compared to female students. When the students' painting studies were examined according to age differences, differences were found in terms of color use. It has been observed that the use of color diversity has been observed as the age progresses, depending on the painting characteristics of the students between the ages of 7 and 10. With the increase in the perception of reality as the age increases, it has been determined that the real color of the figures and objects is tried to be used in the use of colors in the paintings of the students. As a result of these findings obtained in the research, suggestions were made about the use of color by the students.

Keywords: Primary color, issecondary color, figure, painting, student.